

ประเพณีบุญบั้งไฟ

บทนำ

ประเพณีบุญบั้งไฟเป็นประเพณีหนึ่งของภาคอีสานของไทยรวมไปถึงลาวซึ่งมีตำนานมาจากนิทานพื้นบ้านของภาคอีสานเรื่องพระยาคนคาก ตอนผาแดงนางไอ่ ซึ่งในนิทานพื้นบ้านดังกล่าวได้กล่าวถึง การที่ชาวบ้านได้จัดงานบุญบั้งไฟขึ้นเพื่อเป็นการบูชาพระยาแถน หรือเทพวัสสกาลเทพบุตร ซึ่งชาวบ้านมีความเชื่อว่า พระยาแถนมีหน้าที่คอยดูแลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและมีความชื่นชอบไฟเป็นอย่างมาก หากหมู่บ้านใดไม่จัดทำการจัดงานบูชาบุญบั้งไฟ ผ่นก็จะไม่ตกต้องตามฤดูกาล อาจก่อให้เกิดภัยพิบัติกับหมู่บ้านได้ ช่วงเวลาของประเพณีบุญบั้งไฟคือเดือนหกหรือพฤษภาคมของทุกปี

ความเชื่อประเพณีบุญบั้งไฟ

ชาวบ้านมีความเชื่อว่ามีโลกมนุษย์และโลกเทวดาตามมนุษย์อยู่ใต้อิทธิพลของเทวดา การรำผีฟ้าเป็นตัวอย่างที่แสดงออกทางด้านการนับถือเทวดาและเรียกเทวดาว่า “แถน” เมื่อถือว่ามีแถนก็ถือว่า ผ่น ฟ้า ลม เป็นอิทธิพลของแถนหากทำให้แถนโปรดปรานมนุษย์ก็มีความสุข ดังนั้นจึงมีพิธีบูชาแถน การจุดบั้งไฟก็อาจเป็นอีกวิธีหนึ่งที่แสดงความเคารพหรือส่งสัญญาณความรักดีไปยังแถน ชาวอีสานจำนวนมากเชื่อว่าการจุดบั้งไฟเป็นการขอฝนจากพญาแถน และมีนิทานปรัมปราเช่นนี้อยู่ทั่วไป แต่ความเชื่อนี้ยังไม่พบหลักฐานที่แน่นอน

วิลเลียม เจ. คลอสเนอร์ ได้กล่าวว่า

“ในทำนองเดียวกันพระสงฆ์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของพิธีด้วย ความเกี่ยวข้องของพระสงฆ์นั้นมาจากองค์ประกอบหลายประการ พระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของโลกทางพราหมณ์และโลกที่มีการเซ่นไหว้ผีของชุมชนเช่นเดียวกับชาวบ้าน พระสงฆ์อาจไม่ได้มีกิจเกี่ยวข้องในการประกอบพิธีพราหมณ์หรือพิธีเซ่นไหว้ผีโดยตรง แต่จะหลีกเลี่ยงแหวดวงเหล่านี้ในเชิงการเกี่ยวข้องทางอารมณและบางครั้งก็ทางสติปัญญาด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ในฐานะผู้ปกป้องรักษาความเป็นอยู่ที่ดีของชาวบ้านพระสงฆ์ไม่สามารถเพิกเฉยต่อสิ่งที่แพร่ขยายเข้าเกาะกุมความมั่นคงทางจิตใจของชาวบ้าน เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในการประกอบพิธีทางพราหมณ์ หรือ การเซ่นไหว้ผีได้เลย อาจจะเป็นปัจจัยสำคัญสองข้อ ซึ่งโดยทั่วไปมีบทบาทมากกว่าสิ่งอื่นใดที่ทำให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนนอกจากวัดอย่างกว้างขวางนั้นคือ พระสงฆ์มีเวลาที่จะเตรียมขั้นตอนต่างๆ และมีความรู้ทางเทคนิคเฉพาะในการทำและจุดบั้งไฟ บั้งไฟที่พุ่งขึ้นสำเร็จจะนำชื่อเสียงมาสู่พระรูปที่ทำบั้งไฟ หากบั้งไฟเกิดด้านไม่พุ่งขึ้น พระรูปนั้นก็สูญเสียความน่าเลื่อมใสไปพอสมควร ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์จึงมีความเกี่ยวพันใกล้ชิดมากกับเทศกาลนี้ ในบางปีก็จัดพิธีบรรพชาอุปสมบทสามเณร ซึ่งมีอายุครบที่จะบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ ในเวลาเดียวกันกับการจัดเทศกาลบุญบั้งไฟ แม้ว่าพิธีการทั้งสองจะไม่เกี่ยวข้องกันแต่อย่างใด ทั้งสามเณรและบั้งไฟจะถูกแห่ไปรอบพระอุโบสถสามรอบ แล้วจึงจะประกอบพิธีบรรพชาอุปสมบท หลังจากนั้นจึงจะหันไปแห่บั้งไฟต่อ”(น.55-56,2545)

ความหมายของบั้งไฟ

คำว่า"บั้งไฟ" ในภาษาถิ่นอีสานมักจะสับสนกับคำว่า "บ้องไฟ" แต่ที่ถูกต้องนั้นควรเรียกว่า"บั้งไฟ" โดยทั้ง 2 คำมีความแตกต่างกันดังนี้คำว่า บ้อง หมายถึง สิ่งของใดๆก็ได้ที่มี 2 ชั้น มาสวมหรือประกอบเข้ากันได้ ส่วนนอกเรียกว่า บ้อง ส่วนใน

หรือสิ่งที่เอาไปสอดใส่จะเป็นสิ่งใดก็ได้ เช่น บ้องมิด บ้องขวาน บ้องเสียม บ้องวัว บ้องควาย ดังนั้น คำว่า บั้งไฟ ในภาษาถิ่นอีสานจึงเรียกว่า บั้งไฟ ซึ่งหมายถึงดอกไม้ไฟชนิดหนึ่ง มีหางยาวเอาดินประสิวมาคั่วกับถ่านไม้ดำให้เข้ากันจนละเอียดเรียกว่า หมื่อ (ดินปืน) และเอาหมื่อนั้นใส่กระบอกลูกไม้ดำทำให้แน่นเจาะรูตอนท้ายของบั้งไฟ เอาไฟท่อนอื่นมัดติดกับกระบอกลูกไม้ดำให้หมื่อโดยรอบ เอาไม้ไผ่ยาวลำหนึ่งมามัดประกบต่อออกไปเป็นหางยาวสำหรับใช้ถ่วงหัวให้สมดุลกัน เรียกว่า "บั้งไฟ" ส่วนคำว่า บั้งไฟ คือการนำเอากระบอกลูกไม้ดำ เล้าเหล็ก ท่อเอสลอน หรือเล้าไม้อย่างใดอย่างหนึ่งมาบรรจุหมื่อ (ดินปืน) ตามอัตราส่วนที่ช่างกำหนดไว้แล้วประกบท่อนหัวและท่อนหางเป็นรูปต่างๆ ตามที่ต้องการ เพื่อนำไปจุดพุ่งขึ้นสู่อากาศ จะมีควันและเสียงดัง บั้งไฟมีหลายประเภทตามจุดมุ่งหมายของประโยชน์ในการใช้สอย

ส่วนประกอบของบั้งไฟ

ในสมัยก่อนการทำบั้งไฟจะใช้ไม้ไผ่ลำขนาดใหญ่ที่สุด ทะลวงปล้องให้ถึงกัน ภายนอกจะใช้ดอกไม้ไฟมัดเป็นเชือกมัดรอบลำไม้ให้แน่นเพื่อไม่ให้ลำไม้แตก ส่วนหัวปล้องสุดท้ายจะถูกอุดด้วยแผ่นไม้หนาพอควร แล้วทำการอัดบรรจุหมื่อ (ดินปืน) ให้แน่นด้วยการตำ หรือใช้คานตีคานจัด ยุคสมัยเปลี่ยนไปจากลำไม้กลายเป็นท่อเหล็กหรือท่อประปา (ซึ่งอันตรายมากเมื่อมีการระเบิดใส่ผู้คนที่เป็นอย่างที่เป็นข่าว) ส่วนประกอบสำคัญของบั้งไฟมี 3 ส่วนได้แก่

1.เล้าบั้งไฟ เล้าบั้งไฟคือส่วนประกอบที่ทำหน้าที่บรรจุดินปืนมีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอกกลมยาว มีความยาวประมาณ 1.5 - 7 เมตร ทำด้วยลำไม้ไผ่แล้วใช้รั้วไม้ไผ่ (ดอก) บิดเป็นเกลียวเชือกพันรอบเล้าบั้งไฟอีกครั้งหนึ่งให้แน่น และใช้ดินปืนที่ชาวบ้านเรียกว่า "หมื่อ" อัดให้แน่นลงไปในเล้าบั้งไฟ ด้วยวิธีใช้สากตำแล้วเจาะรูสายขนวน เสร็จแล้วนำเล้าบั้งไฟไปมัดเข้ากับส่วนหางบั้งไฟ ในสมัยต่อมานิยมนำวัสดุอื่นมาใช้เป็นเล้าบั้งไฟแทนไม้ไผ่

2.หางบั้งไฟ หางบั้งไฟถือเป็นส่วนสำคัญทำหน้าที่คล้ายหางเสือของเรือคือสร้างความสมดุลให้กับบั้งไฟคอยบังคับทิศทางบั้งไฟให้ยิ่งขึ้นไปในทิศทางตรงและสูง

3.ลูกบั้งไฟ เป็นลำไม้ไผ่ที่นำมาประกอบเล้าบั้งไฟโดยมัดรอบลำบั้งไฟ บั้งไฟลำหนึ่งจะประกอบด้วยลูกบั้งไฟประมาณ 8-15 ลูก ขึ้นอยู่กับขนาดของบั้งไฟ ลูกบั้งไฟช่วยให้รูปทรงของบั้งไฟกลมเรียวยาวงาม นอกจากนี้ลูกบั้งไฟยังเป็นพื้นผิวรองรับการเอาหรือการตกแตงลวดลายปะติดกระดาษ

ประเภทของบั้งไฟ

ประเภทของบั้งไฟจำแนกประเภทได้จากวิธีการผลิตมีทั้งหมด 7 ชนิด ได้แก่

1.บั้งไฟโหวด บั้งไฟโหวดหรือโหวดเป็นบั้งไฟขนาดเล็กตัวกระบอกลูกจะยาวขึ้น ประมาณ 4-10 นิ้ว บรรจุหมื่อหนักประมาณ 1 ส่วน 8 ถึง 1 ส่วน 2 กิโลกรัม ใช้หางยาวประมาณ 1-4 เมตร มีกระบอกลูกเล็ก ๆ มัดวางรอบตัวบั้งไฟ นิยมทำประกอบกันในบั้งไฟใหญ่ (บั้งไฟหมื่น, บั้งไฟแสน) ปัจจุบันไม่ค่อยนิยมทำ เพราะไม่มีช่าง

2.บั้งไฟม้า บั้งไฟชนิดนี้เป็นบั้งไฟขนาดเล็กจุดไปตามทิศทางที่กำหนดใช้เส้นลวดเป็นวิถีตรงไปยังเป้าหมายที่ต้องการ ลักษณะทั่วไปเป็นบั้งไฟที่ทำจากกระบอกลูกไม้ 1 ปล้อง ขนาดแล้วแต่ต้องการ โดยทั่วไปเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 นิ้ว ยาวประมาณ

1 พุตทางภาคกลางและภาคอีสานเรียกว่า “ลูกหนู” คล้ายม้าที่กำลังวิ่ง ถ้าติดรูอะไรก็เรียกชื่อไปตามนั้น เป็นคนขี่ม้า รูปร่างแล้วแต่จะทำรูอะไร บางครั้งภาคเหนือเรียกว่า บอกลไฟยิง

3. **บั้งไฟซ่าง** บั้งไฟชนิดนี้ไม่มีหางมีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่ากระโปกหรือตะโปก เวลาจุดไม่ต้องการให้พุ่งขึ้นไปแต่ต้องการมีเสียงร้องคล้ายกับซ่างร้อง วิธีทำบั้งไฟให้ใช้กระบอกไม้ไผ่ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดยาวเพียงป่องเดียวให้มีข้อปิดทั้ง 2 ด้านทาบไม้ไผ่ให้แตกเล็กน้อย เจาะรู เพื่อบรรจุหมื่อแล้วต่อขนวนเข้ารูแทงหมื่อทำจากหมื่อถ่าน 3-4 อัดลงในไม้ไผ่ขนาดเล็กให้แน่นแล้วผ่าเอาแทงหมื่อออกมาคล้ายข้าวหลามให้ได้แทงประมาณ 3 นิ้ว การจุดนั้นนิยมต่อฟางขนวนบั้งไฟใหญ่เวลาจุดขนวนผ่าจะเกิดเสียงดังเหมือนเสียงซ่างร้องนิยมวางต่อกันเป็นช่วงๆกระบอก ถ้าต้องการจะให้มีเสียงดังอย่างไรก็จะมีเทคนิคในการทำให้เกิดเสียงนั้นๆ

4. **บั้งไฟแสน** บั้งไฟชนิดนี้เป็นบั้งไฟขนาดใหญ่ที่สุดบรรจุดินปืนหนัก 120 กิโลกรัมขึ้นไป บั้งไฟขนาดนี้ทำยากที่สุดจะต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษ เพราะบั้งไฟขนาดนี้หากแตกแล้วจะเป็นอันตรายมาก เพราะฉะนั้นก่อนทำบั้งไฟจะต้องมีพิธีกรรมบวงสรวงให้ถูกต้องตามหลักการทำบั้งไฟแสนเสียก่อนจึงจะลงมือทำ เมื่อตบบั้งไฟเสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการตกแต่งประดับประดาบั้งไฟ

5. **บั้งไฟทะเล** บั้งไฟชนิดนี้ก็คือบั้งไฟขนาดใหญ่นั้นเอง มีความยาวประมาณ 9-12 นิ้ว รูปร่างกลมมีไม้บางๆ แบนๆ เป็นวงกลมครอบหัวท้ายบั้งไฟเมื่อพุ่งขึ้นสู่ฟ้าไปโดยทางขวาง

6. **บั้งไฟต้อ** บั้งไฟต้อหรือบั้งไฟกระแต้ต้อ เป็นบั้งไฟขนาดเล็กมีหางสั้น วิธีทำ ตัดกระบอกไม้ไผ่ขนาด 1 นิ้วครึ่งยาวประมาณ 3 นิ้ว อัดหมื่อให้แน่นประมาณ 2 นิ้ว ใช้หมื่อถ่านสามหรือถ่านสีอัดด้วยเถียดไม้ให้แน่น ต่อหางซึ่งทำจากไม้ไผ่ เหลาเป็นแท่งเล็กๆ ใช้เลื่อยตัดมุมข้อออกจนเห็นหมื่อ เจาะให้เป็นรูเล็กๆ แล้วติดขนวน เวลาจะจุดเอาหางเสียบลงในแท่งที่ตั้งพอให้ตั้งได้จุดขนวนจากด้านบน บั้งไฟจะพุ่งและหมุนขึ้นสู่อากาศ เกิดเสียงดังต้อๆ เวลาหมุนจะไม่ค่อยมีทิศทาง ใช้จุดในงานศพ เวลาจุดมีอันตรายมากไม่ค่อยนิยมทำกัน

7. **บั้งไฟพลุ** บั้งไฟพลุ เป็นบั้งไฟที่นิยมจุดในเทศกาลต่างๆ เช่น งานกฐิน งานบุญมหาชาติ หรือ งานเปิดกฐิน ฯลฯ เป็นบั้งไฟที่จุดแล้วทำให้เกิดเสียงดัง ในอดีตนิยมจุดในงานกฐิน เพื่อเป็นการบอกข่าวไปยังพี่น้องประชาชนทั่วไปให้ทราบ

การตกแต่งบั้งไฟ

การเอ้บั้งไฟ เอ้ ในภาษาลาวหรือ ภาษาถิ่นอีสาน นั้น แปลว่า ตกแต่ง ประดับ ให้สวยงาม โดย นอกจากใช้กับการตกแต่งรถบั้งไฟสวยงาม หรือ ตัวบั้งไฟให้สวยงามแล้ว ยังใช้รวมถึง กับ นางรำในขบวนพ็อน เช่น "นางเอ้" หมายถึง นางรำหรือ ช่างพ็อน ที่หน้าตาสวย โดดเด่น หรือ รำสวยงาม เอาไว้ ประดับ ขบวน หรือรำในแถวหน้าของขบวนพ็อน เป็นต้น โดยปกติ การเอ้บั้งไฟ ในสมัยก่อน ในแต่ละชุมชน จะมีการตกแต่ง บั้งไฟ และการตกแต่งเครื่องประกอบ ในรถที่ใช้บั้งไฟ (เกวียน) หรือ รถยนต์ในปัจจุบัน เรียกว่า "เครื่องล่าง" โดยเครื่องล่าง หมายถึง ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ที่นอกเหนือ จาก ตัวบั้งไฟ โดย ในชุมชน คุ่มวัด ใน เขต เทศบาลเมืองยโสธร มีการจัดทำและตกแต่งบั้งไฟเอ้ ของชุมชน (ในราว ๓๐ ปีก่อน) และอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่นิยมตกแต่งบั้งไฟ และเครื่องล่าง ด้วยลายกรรไกรตัด (มากกว่า ๒๐๐ ปี)ลายบั้งไฟ : ใช้

ลายศิลปะไทย คือ ลายกนก อันเป็นลายพื้นฐานในการลบลายบังไฟ โดยช่างจะนิยมใช้กระดาดวงโค้งทงด้านเป็นพื้นและสีเม็ดมะขามเป็นตัวลบลาย (ยกเว้น ลายศรีภูมิ ในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็น ลายกรรไกรตัด และนิยมใช้สีแดง เลือกนก ตัด สีเหลืองทอง) เพื่อให้ลายเด่นชัดในการตกแต่งเพื่อความสวยงาม

- 1.ตัวบังไฟมีลูกไอ้จะใช้ลายประจายาม ลายหน้าเทพพนม ลายหน้ากาล ลูกไอ้ใช้ลายประจายาม ก้ามปูเปลว และลายหน้ากระดาน ฯลฯ
- 2.กรวยเชิง เป็นลวดลายไทยที่เขียนอยู่เชิงยาบที่ประดับพริ้วลงมาจากช่วงตัวบังไฟ
- 3.ยาบเป็นผ้าประดับใต้เสาบังไฟ จะลบลายใดขึ้นอยู่กับช่างบังไฟนั้น เช่น ลายก้านชูดลายก้าน ดอกใบเทศ
- 4.ตัวพระนางเป็นรูปลักษณะสื่อถึงผาแดงนางไอ่ หรือตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ พระลักษมณ์ พระราชมารดา เป็นต้น
- 5.กระรอกเผือกท้าวพังคี่ แปลงร่างมาเพื่อให้นางไอ่หลงไหล
- 6.ปล้องคาดลายรักร้อย ลายลูกพัดใบเทศ ลายลูกพัดขอสร้อย เป็นต้น
- 7.เกรินเป็นส่วนที่ยื่นออกสองข้างของบุษบก เป็นรูปอรอนเบ็ดลายกนก สำหรับตั้งฉัตรท่ายเกริน ราชรถประดับส่วนท้ายของหางบังไฟ
- 8.บุษบก เป็นองค์ประกอบไว้บนราชรถ เพื่อสมมติให้เป็นปราสาทผาแดงนางไอ่
- 9.ตัวบังไฟมีลายกระจิงปฏิญาณ ลายก้านชูด ลายพุ่มข้าวบิณฑ์
- 10.ลายประกอบตกแต่งอื่นๆ มีลายกระจิงตั้ง กระจิงรวน กระจิงตาอ้อย ลายน่องสิงห์ บัวรวน กลีบขนุน

กิจกรรมในวันงาน

ก่อนจะถึงวันงานหรือวันเอาบุญ ชาวบ้านก็จะช่วยกันเตรียมงานกันอย่างสามัคคี ชาวบ้านที่ได้รับมอบหมายจะสร้างปะรำ หรือ "ผาม" หรือ "ตูบบุญ" ฝ่ายแม่ครัวก็เตรียมข้าวปลาอาหารไว้เลี้ยงแขกเลี้ยงคนฝ่ายช่างพ่อนก็เตรียมขบวนรำไว้สำหรับแห่บังไฟฝ่ายผู้ชายที่เป็นช่างฝีมือก็ช่วยกันทำบังไฟและตกแต่งให้สวยงามงานบุญบังไฟส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีพิธีกรรมทางศาสนาเท่าใดนักแต่บางแห่งก็มีพิธีทำบุญเลี้ยงพระบ้างวันโฮม เป็นชาวบ้านก็จะมาตั้งขบวนเพื่อแห่บังไฟไปรอบๆ หมู่บ้านเป็นงานบุญที่เน้นความสนุกสนานรื่นเริง ในขบวนจะมีการรำแข่งตามบังไฟ และบรรดานักตีหมี่ทั้งหลายก็จะร้องเพลงแข่งไปขอเหล้าตามบ้านต่างๆ กาพย์เซิ้งอาจจะหยาบคายแต่ก็ไม่มีใครถือสากัน แต่กาพย์เซิ้งที่ใช้แห่ในขบวนมักจะเป็นประวัติและความ

เป็นมาของพิธีบุญบั้งไฟวันจุดบั้งไฟก็อาจจะเป็นอีกวันหนึ่งคือเป็นวันที่ชาวบ้านจะเอาบั้งไฟของแต่ละคุ้มแต่ละหมู่บ้านมาจุดแข่งกัน ถ้าของใครทำมาดีจุดขึ้นได้สูงสุดก็จะชนะแต่ถ้าของใครแตกก็ถือว่าแพ้ ต้องโดนลงโทษโดยการจับโยนลงโคลนหรือตม ซึ่งเป็นที่สนุกสนานอย่างยิ่ง การจุดบั้งไฟเป็นการเสี่ยงทาย ถ้าบั้งไฟขึ้นสูง ก็ทำนายว่าฝนจะตกดี ข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์

วิลเลียม เจ. คลอสเนอร์ได้กล่าวว่า

“ในวันก่อนจะจุดบั้งไฟจริง ๆ นั้น ในหมู่บ้านจะมีความสนุกสนานกันมาก มีการร้องรำทำเพลง ตีมกีนและการละเล่นซึ่งสอดแทรกไปในเรื่องทางเพศ เช่น การร้องเพลงสองแง่สองง่าม การทำท่าทางส่อไปในเรื่องทางเพศอย่างหยายๆ เด็กหนุ่มแต่งตัวเป็นหญิงและใช้ปลัดขิกโบก หรือตริงไว้หว่างขาแล้วยิงจากหงส์ตีกใส่พวกผู้หญิง หรือตีต้วออกมาจากกล้องถ่ายรูปที่ทำด้วยไม้ในบริเวณวัดซึ่งปกติแล้วจะสงบสุขและถูกจำกัดด้วยระเบียบวินัย ตอนบ่ายจะมีขบวนร้องรำทำเพลง รวมทั้งขบวนของคนมาแห่แห่นบั้งไฟที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ไปรอบพระอุโบสถ เพื่อให้ทุกคนได้ชื่นชมขบวนที่เคลื่อนไปเรื่อยๆ การร้องรำทำเพลงของพวกเขาเกือบทั้งหมดนี้จะเดินสายตัวไปรอบๆ ศาลา เป็นภาพที่มีสีสัน ชุดที่สวยงามจะแตกต่างกันออกไป นับตั้งแต่ผ้าโสร่งไปจนถึงชุดหรือกระโปรงที่ไปหยิบยืมมา ผ้าโพกผมลายดอกสีส้มแสด รวมทั้งการเอาผลส้มโอโยดใส่เข้าไปในบริเวณที่เหมาะสม รองเท้าผ้าใบหรือรองเท้าทหารเก่าๆ ซักคู่ก็อาจทำให้ชุดดูทันสมัยแม้จะไม่เข้ากันสักนิดก็ตาม ใบหน้าของพวกเขาเหล่านี้จะทาแป้งละลายพริ้ว บางคนก็ใส่เล็บปลอมทำด้วยทองแดงหรือกระดากยาว 6-8 นิ้ว ดัดไว้ที่มือซึ่งเคลื่อนไหวไปมาดงาม ทุกอย่างจะซาลงเล็กน้อยเมื่อย่ำค่ำ”(น.57-58,2545)

สรุป

ประเพณีบุญบั้งไฟเป็นประเพณีที่สำคัญของภาคอีสานของประเทศไทย ประเพณีบุญบั้งไฟเป็นประเพณีที่เกิดขึ้นจากความเชื่อของชาวบ้านทางภาคอีสาน โดยเป็นความเชื่อที่อิงมาจากการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน นอกจากนี้ประเพณีบุญบั้งไฟมีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน ถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งประเพณีที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี เราจึงควรช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีบุญบั้งไฟสืบไป เพื่อคงไว้ให้ลูกหลานได้สืบทอด และรักษาไว้เพื่อแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยสืบไป

บรรณานุกรม

ประเพณีบุญบั้งไฟ.(๑พฤษภาคม ๒๕๕๙) . สืบค้นจาก :

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%93%E0%B8%B5%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%8D%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%9F>

ประเพณีบุญบั้งไฟ.(๑พฤษภาคม ๒๕๕๙) . สืบค้นจาก :

<http://www.dmc.tv/pages/scoop/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%93%E0%B8%B5%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%8D%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%9F-%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%8D%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%9F.html>

รวมประเพณีบุญบั้งไฟ.(๑พฤษภาคม ๒๕๕๙) . สืบค้นจาก :

<http://travel.kapook.com/view117797.html>

วิลเลียม เจ. คลอสเนอร์.**วัฒนธรรมไทย ในช่วงการเปลี่ยนแปลง.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. (กรุงเทพมหานคร :

มูลนิธิ เจมส์เอช.ดับเบิลยู.ทอมป์สัน,๒๕๔๕). หน้า ๕๕-๕๘